

Granskning av nämndernas och styrelsens delegationsordningar

Region Gävleborg

November 2020

Karin Magnusson

Kim Ivarsson

Casper Wessén

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	3
Metod	4
lakttagelser och bedömningar	5
Ändamålsenlighet i delegationsordningarna lakttagelser	5
Bedömning	6
Tydlighet i delegationsordningarna lakttagelser	7
Bedömning	8
Rutiner för anmälan av beslut som fattas med stöd av delegation lakttagelser	8
Bedömning	10
Hantering av ordförandebeslut lakttagelser	10
Bedömning	12
Efterlevnad av återrapporteringsrutiner lakttagelser	12
Bedömning	14
Anpassningar till den nya kommunallagen lakttagelser	15
Bedömning	15
Bedömningar utifrån revisionsfråga	16
Bedömningar mot revisionsfrågor	16
Rekommendationer	17

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg har PwC granskat delegationshanteringen inom regionstyrelsen, hållbarhetsnämnden, kultur- och kompetensnämnden och företagshälsovårdsnämnden.

Vår sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen **till övervägande del** har säkerställt en ändamålsenlig delegationshantering och att hållbarhetsnämnden, kultur- och kompetensnämnden och företagshälsovårdsnämnden **i begränsad utsträckning** har säkerställt en ändamålsenlig delegationshantering. Bedömningen baseras på en sammanvägning av respektive revisionsfråga som bedöms löpande i rapporten.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till regionstyrelsen och nämnderna:

- Säkerställ en tillräcklig intern kontroll gällande delegationshanteringen, exempelvis genom att inkludera uppföljning i internkontrollplanen eller att genomföra regelbundna stickprov i samband med nämndernas sammanträden.
- Säkerställ att tillräcklig information ges om lagförändringar utifrån den nya kommunallagen.

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Säkerställ en regionövergripande enhetlig struktur för delegationsordningar och övergripande rutiner.
- Besluta om tidsfristen och formerna för anmälan av vidaredelegation. Regionstyrelsen bör även säkerställa att vidaredelegationen följer samma struktur som delegationsordningen och att det finns tillgänglig digitalt (exempelvis som bilaga).

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till nämnderna:

- Genomför en översyn av delegationsordningar för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut är inkluderade inom respektive nämnds ansvarsområde och att hänvisningar sker till befintlig lagstiftning.
- Besluta om tidsfristen och formerna för anmälan av delegationsbeslut.
- Upprätta rutiner för dokumentation, utformning och anmälan av delegationsbeslut.
- Säkerställ en enhetlig struktur för utformningen av delegationsordningar.

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen (KL) får en nämnd uppdra till utskott, en ledamot/ersättare eller till en anställd i kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst, eller en viss grupp av ärenden. Dessutom ger lagen möjlighet att nämnden får ge förvaltningschef rätt att vidaredelegera beslutanderätten till annan anställd inom kommunen. Kommunallagen ger också anvisning om vilka ärenden som inte får delegeras. Det är i första hand ärenden som handlar om mål, inriktning, omfattning och kvalitet av verksamheten. Det anses vara en ren politisk uppgift och att delegera dessa ärenden kan rubba nämndernas övergripande ansvar för verksamheterna.

Nya regler i kommunallagen från och med den 1 januari 2018 ger styrelsen och nämnderna möjlighet att själva få avgöra vilka beslut som ska anmälas. Beslut som inte anmäls men som är överklagningsbara ska tillkännages på den kommunala anslagstavlan. Den kommunala anslagstavlan ska numera vara webbaserad. Det har även införts en möjlighet för nämnderna att delegera beslutanderätt till sina presidier.

Revisorerna i Region Gävleborg har utifrån en bedömning av risk- och väsentlighet funnit det angeläget att granska styrelsens och nämndernas delegationshantering.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen, hållbarhetsnämnden, kultur- och kompetensnämnden och företagshälsovårdsnämnden säkerställer att delegationshanteringen sker på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt.

Revisionsfrågor

- Är delegationsordningarna ändamålsenliga, anpassade till organisationen och uppfyller de lagens krav (bl.a. med avseende på mål, inriktning, omfattning och kvalitet av verksamheten)?
- Är den delegerade beslutsrätten tydligt formulerad i delegationsordningarna?
- Finns ändamålsenliga regler och rutiner för anmälan av beslut som fattas med stöd av delegation?
- I den mån s.k. ordförandebeslut förekommer i nämnderna, är dessa i enlighet med kommunallag och regionens regler?
- Är återrapporteringsrutinerna kända i organisationen och efterlevs de?
- Har nämnden anpassat hanteringen av delegationsbeslut till den nya kommunallagen?

Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725)
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Reglementen för styrelser och nämnder
- Delegationsordningar för styrelsen och nämnder

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta regionstyrelsen, hållbarhetsnämnden, kultur- och kompetensnämnden och företagshälsovårdsnämnden.

Metod

Intervjuer har genomförts med ett urval ledande tjänstepersoner samt nämndsekreterare. Vidare har en genomgång och analys av de aktuella delegationsordningarna samt en uppföljning av stickprovskaraktär genomförts för respektive nämnd i syfte att verifiera att anmälan av delegationsbeslut sker på ett korrekt sätt.

En webbenkät skickades ut till ledamöter i berörda nämnder för att få en bild av de förtroendevaldas uppfattningar om delegationsförfarandet samt huruvida beslutsrätten ligger på en väl avvägd nivå. Svarsfrekvensen uppgick till 44 procent (35 procent slutförda och 9 procent ej helt slutförd). Andelen svarande är jämnt fördelade med undantag av en lägre andel svarande i företagshälsovårdsnämnden vilket tas i beaktande i analysen och nedbrytning av statistiken.

De intervjuade har getts möjlighet att sakgranska rapportens innehåll.

Iakttagelser och bedömningar

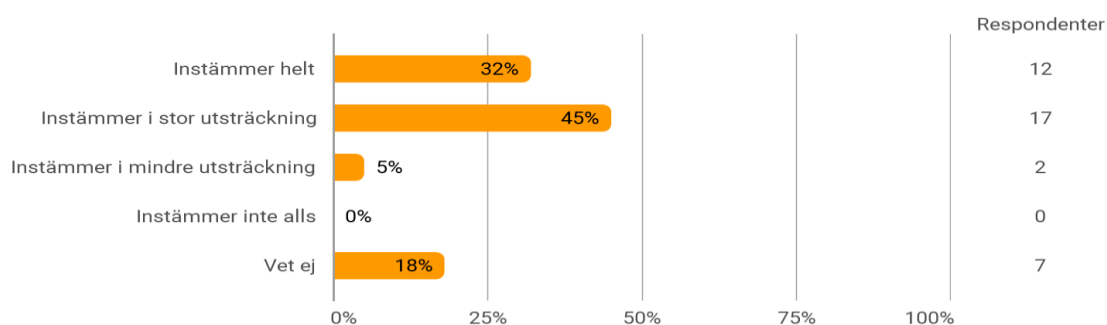
Ändamålsenlighet i delegationsordningarna

Iakttagelser

Delegationsordningen är uppdelad efter olika beslutstyper som ekonomi och företrädarskap och stöd och bidrag.

Delegationsordning	Antagen
Regionstyrelsen	2020-04-01, §58, Dnr RS 2019/986
Hållbarhetsnämnd	Reviderad 2016-09-22, §185, Dnr HN 2016/107.
Kultur- och kompetensnämnd	Antagen 2015-03-17, §47, Dnr KKN 2015/34. Reviderad 2016-09-22, §129, Dnr KKN 2016/96.
Företagshälsovårdsnämnd	Antagen 2015-09-18

Diagram 1: Delegationsordningen innehåller, för nämnden, samtliga relevanta ansvarsområden.

Av enkätresultatet (diagram 1) framgår att 77 procent instämmer helt eller i stor utsträckning om att delegationsordningarna innehåller samtliga relevanta ansvarsområden. För påståendena om nämndens beslutsfattande delegerats i tillräcklig utsträckning instämmer 79 procent eller i stor utsträckning. 11 procent instämmer i mindre utsträckning eller inte alls.

En ny delegationsordning för regionstyrelsen har beslutats under 2020, med avsikten att denna ska ligga till grund för uppdateringar av de delegationsordningar som gäller för de andra nämnderna. Nämndernas nuvarande delegationsordningar är inte uppdaterade sedan före förra valet och före ikraftträdandet av den nya kommunallagen. Uppdateringsarbetet pågår, men är enligt uppgift inte avslutat på grund av den omorganisation som sker av en stor del av förvaltningen.

Regionstyrelsen

I delegationsordningen anges att beslut med stöd av delegation är juridiskt sett ett nämndbeslut och kan jämföras med ett beslut som regionstyrelsen själv har fattat. Förehållande för överklaganden beskrivs genom att beslut ska kunna överklagas, antingen genom laglighetsprövning eller genom förvaltningsbesvär. Vidare framgår information om att beslut som fattas av presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare eller en tjänsteperson som saknar delegering i ärendet är inte giltigt.

Det finns vissa ärenden som enligt 6 kap 38 § kommunallagen inte får delegeras. Dessa innefattar bland annat:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
- framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden (styrelsen) i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats, samt
- ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtit till nämnden (styrelsen).

Hållbarhetsnämnden

Hållbarhetsförvaltningen ska årsskiftet 2021 delas i en del tillhörande en ny förvaltning som kommer att heta trafik, kultur och folkhögskoleförvaltningen och en annan tillhörande Regionala utvecklingsförvaltningen. Nämndorganisationen förblir densamma som nu.

Delegationsordningen saknar datering och vissa beslut med laghänvisningar hänvisar till lagrum som ej längre är aktuella, exempelvis PUL¹ och FL².

Nämnden ansvarar enligt reglementet bland annat för regionalt tillväxtarbete, kollektivtrafikfrågor, infrastrukturfrågor och bredbandsutbyggnadsfrågor. Delegation inom dessa verksamhetsområden saknas dock. Flertalet beslut handlar om delegation gällande personuppgifter.

Kultur- och kompetensnämnden

Delegationsordningen saknar datering och vissa beslut med laghänvisningar hänvisar till lagrum som ej längre är aktuella, exempelvis PUL³ och FL⁴. Nämnden har ett antal delegerade beslut inom stöd och bidrag. Varje delegation innehåller en beloppsgräns om 100 000 kronor, det finns dock ingen begränsning i tid. Flertalet beslut handlar om delegation avseende personuppgifter.

Företagshälsovårdsnämnden

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av en tjänsteskrivelse med en delegationsordning bilagd ärendet. Tjänsteskrivelsen är daterad 2015-08-25. Delegationsordning har enligt uppgift inte varit diarieförd och saknar därmed diarienummer. Totalt är fyra beslut delegerade, två till ordförande och två till förvaltningschef. Vissa beslut av myndighetskaraktär som återfinns i övriga delegationsordningar saknas, exempelvis avseende avslag för utlämnande av allmän handling.

Bedömning

Är delegationsordningarna ändamålsenliga, anpassade till organisationen och uppfyller de lagens krav (bl.a. med avseende på mål, inriktning, omfattning och kvalitet av verksamheten)?

Revisionsfrågan bedöms som till övervägande del uppfylld för regionstyrelsen och i begränsad utsträckning uppfylld för nämnderna.

I genomgång av delegationsordningarna noteras inga beslut som bedöms som verkställighet. Vi noterar att delegationsordningarna skiljer sig i omfång och uppdelning. Vissa beslut av förvaltningskaraktär bör enligt vår mening vara enhetliga för styrelsen och nämnderna som beslut om avslag av allmän handling och beslut inom dataskydd. Ett annat exempel på delegationsbeslut som inte återfinns är beslut om anställning av personal. Utifrån reglementena noterar vi även att vissa nämnder saknar delegerade beslut inom vissa verksamhetsområden. För vissa nämnder

¹ Person- och uppgiftslagen, ersattes 2018 av GDPR

² Förvaltningslagen (1986:223) ersattes av Förvaltningslagen (2017:900) 2018.

³ Person- och uppgiftslagen, ersattes 2018 av GDPR

⁴ Förvaltningslagen (1986:223) ersattes av Förvaltningslagen (2017:900) 2018.

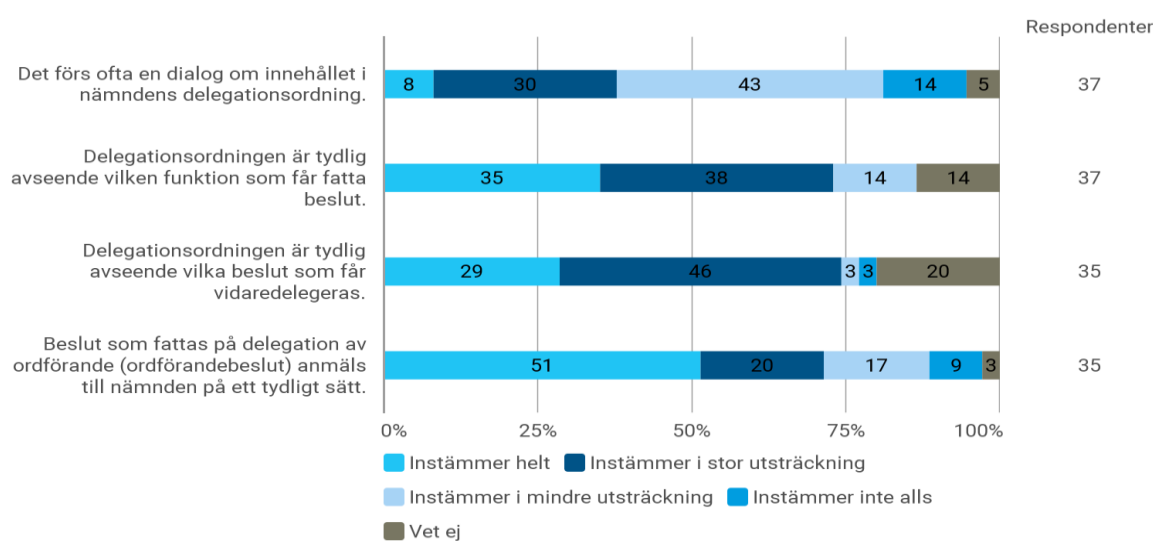
saknas även hänvisningar till aktuella lagar. Vidare bör företagshälsovårdsnämndens delegationsordning diarieföras. Vi anser att regionstyrelsen bör säkerställa en övergripande struktur för hur delegationsordningarna ska utformas och nämnderna i enlighet med strukturen reviderar respektive delegationsordning. Enligt intervjuer pågår ett utvecklingsarbete inom området.

Tydlighet i delegationsordningarna

Iakttagelser

För nämnderna framgår inga tidsfrister för anmälan av beslut på delegation men enligt praxis ska det ske till nästkommande sammanträde. För regionstyrelsens framgår att delegationsbeslut ska anmälas till nästkommande sammanträde. Enligt de intervjuade behöver dock inte vidaredelegations anmälas till regionstyrelsen. Processen för anmälan och vilka beslut som ska anmälas skiljer sig även åt.

Diagram 2. Tydlighet i delegation och anmälan.

Av enkätresultatet framgår att 38 procent av respondenterna anser att det ofta förs en dialog om innehållet i nämndens delegationsordning medan 62 procent instämmer i mindre utsträckning, inte alls eller inte har kännedom om det. Vidare framgår att 73 procent instämmer helt eller i stor utsträckning om att det är tydligt vilken funktion som får fatta beslut. Även 75 procent instämmer helt eller i stor utsträckning om att det är tydligt vilka beslut som får vidaredelegeras.

Regionstyrelsen

Styrelsens delegationsordning är strukturerad efter tre kategorier, ärendetyp, delegat och beskrivning. Varje beslut följs även av en numrering. Delegationen anges med funktion och det anges även vilka ärenden som får vidaredelegeras. Lagrum kan tydliggöras i delegationsordningen, exempelvis anges förvaltningslagen som ärendetyp för ett beslut. Enligt dokumentet ska en förteckning av vidaredelegationen biläggas delegationsordningen. Vi har dock inte tagit del av någon sådan bilaga men enligt intervjuer finns en förteckning i pappersform hos regiondirektören, dokumentationen är enligt de intervjuade tydlig. Det råder dock osäkerhet i vilken utsträckning vidaredelegationen är kommunicerad inom förvaltningen. I regel får samtliga delegater underteckna en blankett om angiven delegation innan de tillträder i delegationen.

Vid delegatens frånvaro får ersättare överta beslutanderätten av ordinarie delegat. Med frånvaro avses att delegaten inte är i tjänst på grund av sjukdom, semester, tjänstledighet, jäv eller liknande. Om såväl ordinarie delegat som ersättare är frånvarande och beslut i ärendet är bräds-

kande gå beslutanderätten tillbaka till delegerande instans. Enligt intervjuer behöver inte vidaredelegationen anmälas till styrelsen.

Hållbarhetsnämnden

Nämndens delegationsordning är strukturerad efter beslutstyp, beskrivning, möjlighet till vidaredelegation samt referens och skiljer sig därmed något från regionstyrelsens delegationsordning. Delegationens ordning är uppdelad efter två delegater, nämndens ordförande samt hållbarhetsdirektören. I kolumnen om möjlighet om vidaredelegation anges att vissa beslut inte får delegeras vidare medan andra beslut ges möjlighet till vidaredelegation. Enligt intervjuer är det inte helt klart om det finns en dokumenterat vidaredelegation

Kultur- och kompetensnämnden

Nämndens delegationsordning är strukturerad efter beslutstyp, beskrivning, möjlighet till vidaredelegation samt referens och skiljer sig därmed något från regionstyrelsens delegationsordning. Delegationens ordning är uppdelad efter två delegater, nämndens ordförande, kultur- och kompetensdirektören samt folkhögskolans rektor. I kolumnen om möjlighet om vidaredelegation anges att vissa beslut inte får delegeras vidare medan andra beslut ges möjlighet till vidaredelegation. Enligt de intervjuade finns ett dokument med förteckning över vidaredelegater. Ett beslut som är vanligt förekommande är bidragsärenden. Det förekommer här att nämndens ledamöter efterfrågar bakgrund till beslut och ansökningshandlingar vilket då förvaltningen får ta fram till nästkommande sammanträde. De bidragsärenden som anges i delegationsordningen innehar som tidigare nämnts beloppsgränser. Däremot saknas en avgränsning i tid för antal beslut som kan fattas.

Företagshälsovårdsnämnden

Nämndens delegationsordning följer en liknande struktur som hållbarhetsnämnden och kultur- och kompetensnämnden. Strukturen utgår från beslutstyp, beskrivning och möjlighet till vidaredelegation. Två delegater anges i form av nämndens ordförande och förvaltningschef.

Bedömning

Är den delegerade beslutsrätten tydligt formulerad i delegationsordningarna?

Revisionsfrågan bedöms i begränsad utsträckning uppfylld för styrelsen och nämnderna.

Bedömningen grundar sig på att besluten i regel är konkret formulerade, beloppsgränser finns inkluderade samt att delegat anges med funktion. Besluten som får vidaredelegeras är tydligt angivet men det saknas tydlig dokumentation över vidaredelegationen. I kommunallagens förarbeten anges att rätten att vidaredelegera måste utnyttjas på ett sådant sätt att nämnden alltid har vetskap om vem som har rätt att fatta beslut. Anledningen till detta är att nämnden ska kunna utöva sin kontroll av verksamheten och återkalla ett sådant uppdrag om behov av detta skulle uppkomma. Bestämmelserna i kommunallagen avseende vidaredelegation medger heller inte att beslutanderätt vidaredelegeras i flera led, varav det är av fördel att förtydliga vidaredelegationen.

Tidsfristen för anmälan framgår heller inte tydligt för nämnderna även om det i intervjuer anges att praxis är att delegerade beslut anmäls till nästkommande sammanträde. För regionstyrelsen framgår det att delegationsbeslut ska anmälas till nästkommande sammanträde. Vidaredelegations behöver dock inte anmälas enligt uppgift. Nämndernas delegerade beslut kan även förtydligas med referenser (exempelvis 1.1) för att förtydliga hänvisningar till fattade beslut.

Rutiner för anmälan av beslut som fattas med stöd av delegation

lakttagelser

Regionstyrelsen

Regionstyrelsens delegationsordning⁵ inleds med en allmän information om kommunallagens bestämmelser gällande den delegerade beslutanderätten. Regionstyrelsen har rätt att delegera beslutanderätt i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden till presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare, eller till en anställd hos Region Gävleborg. Beslut med stöd av delegation jämföras med beslut som är fattat av regionstyrelsen och kan överklagas genom dels laglighetsprövning dels förvaltningsbesvär.

Beslut som fattas med stöd av delegation kan inte ändras av regionstyrelsen. Regionstyrelsen kan däremot återkalla den givna delegationen. Ärenden som delegeras till ledamot, ersättare eller anställd kan hänskjutas till regionstyrelsen om delegaten anser att ärendet bör behandlas av styrelsen.

Samtliga beslut som fattas med stöd av delegation enligt 6 kap 40 § samt 7 kap 8 § kommunallagen ska anmälas till regionstyrelsen. Detta görs vid styrelsens första sammanträde efter det att delegationsbeslutet utfärdats via mallen i Platina⁶.

Anmälan har registrerings-, informations- och kontrollsyfte, och delegaten anmäler ärendet i regionens ärendesystem Platina via mallen Delegationsbeslut⁷.

Delegationsbeslutet ska minst innehålla följande:

- beslutsfattare
- beslutsdatum
- hänvisning till vilken punkt i delegationsordningen som beslutet stödjer sig på
- beslutets innehåll i korthet (vem/vad det berör)

Delegationsbeslutet och till ärendet hörande handlingar ska vara tillgängliga för styrelsens kontroll. Dessa ska därför diarieföras via regionens ärendesystem Platina. Överklagandetiden gällande beslut som är fattade på delegation uppgår till tre veckor och löper från den dag då det tillkännagavs på Region Gävleborgs anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Vid intervju anges att ordförandebeslut ska anmälas till nästkommande nämnsammanträde. Vidare framgår att kändedomen om regler och rutiner för delegationsbeslut varierar och likaså användning av Platina. Utbildningsinsatser har tidigare varit planerade men blivit uppskjutna på grund av pandemin.

Hållbarhetsnämnden

Nämnden saknar egna rutiner för anmälan av delegationsbeslut. Vid intervju anges att delegationsbeslut ska anmälas utan dröjsmål vilket innebär till nästkommande nämnsammanträde. Vid intervju anges också att nämndsekreterare ansvarar för att delegationsbesluten läggs in i Platina. Därefter går besluten ut till nämndsledamöter. Diariet sköter registreringen av delegationsbesluten.

Kultur- och kompetensnämnden

Nämnden saknar egna rutiner för anmälan av delegationsbeslut. Vid intervju anges att delegationsbeslut ska anmälas utan dröjsmål vilket innebär till nästkommande nämnsammanträde.

Vid intervju anges också i korthet hur delegationsbeslut ska hanteras. Först skrivs delegationsbeslutet ut och undertecknas av delegat. Därefter skannas underskrivet delegationsbeslut och skick-

⁵ Delegationsordning Regionstyrelsen i Region Gävleborg 2019-2022, 2020-04-30

⁶ Platina – ärendehanteringssystemet i Region Gävleborg

as per mejl till ekonomifunktionen och nämndsekreterare. Nämndsekreterare ansvarar i sin tur för att registrera och sammanföra inkomna delegationsbeslut.

Företagshälsovårdsnämnden

Nämnden saknar egna rutiner för anmälan av delegationsbeslut. Vid intervju anges att delegationsbeslut ska anmälas utan dröjsmål vilket innebär till nästkommande nämndsammanträde. Vid intervju anges också att nämndsekreterare ansvarar för att delegationsbesluten läggs in i Platina. Därefter går besluten ut till nämndsledamöter. Diariet sköter registreringen av delegationsbesluten.

Bedömning

Finns ändamålsenliga regler och rutiner för anmälan av beslut som fattas med stöd av delegation?

Revisionsfrågan bedöms till övervägande del uppfyllt för regionstyrelsen och ej uppfyllt för nämnderna.

Bedömningen grundar sig på att regionstyrelsen har upprättat rutiner för dokumentation, anmälan och utformning av delegationsbeslut. Rutinerna bör dock förtydligas med förhållanden för vidaredelegation. Övriga nämnder saknar rutiner för anmälan av beslut fattade på delegation.

Hantering av ordförandebeslut

lakttagelser

I diagram två framgår det att 71 procent av respondenterna instämmer helt eller i stor utsträckning om att ordförandebeslut anmäls på ett tydligt sätt. 26 procent av respondenterna instämmer i mindre utsträckning eller inte alls om påståendet.

Regionstyrelsen

I regionstyrelsens delegationsordning anges att ersättare får överta beslutanderätten av ordinarie delegat vid frånvaro. Med frånvaro avses att delegaten ej är i tjänst på grund av sjukdom, semester, tjänstledighet, jäv eller liknande. Om såväl ordinarie delegat som ersättare är frånvarande och beslut i ärendet är brådskande går beslutanderätten tillbaka till delegerande instans.

I delegationsordningen anges även att tre ärendetyper har delegerats till regionstyrelsens ordförande. Dessa ärendetyper är:

- Firmatecknare – undertecknande av avtal och andra handlingar från regionstyrelsen.
- Fullmakt – utfärdande av fullmakt (bl.a. rättegångsfullmakt) att föra regionens talan i mål och ärenden.
- Brådskande beslut – fatta beslut på regionstyrelsens vägnar i ärenden som är så brådskande att styrelsens avgörande inte kan avvaktas.

Två ärendetyper har dessutom delegerats till regionstyrelsens ordförande i samråd med regionstyrelsens presidium. Dessa är:

- Beslut om anställning och villkor för regiondirektör – anställning och anställningsvillkor, jämte villkor för anställningens avslutande.
- Stridsåtgärder.

Hållbarhetsnämnden

Av nämndens delegationsordning framgår att fyra beslutstyper har delegerats till ordförande. Dessa beslutstyper är:

- **Förtroendevalda i kultur- och kompetensnämnden** – förtroendevaldas deltagande i samt arvode vid utbildning och andra ersättningsberättigade förrättningar.
- **Förtroendevalda i kultur- och kompetensnämnden** – förtroendevaldas utlandsresor (då nämnden fattat beslut om aktivitet som inbegriper utlandsresa behövs inget separat beslut enligt denna bestämmelse)
- **Brådskande ärenden** – beslut på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.
- **Ekonomi och företräderskap** - firmatecknare inom nämndens verksamhetsområde (befogenhet att företa rättshandlingar, som att attestera och underteckna avtal och andra handlingar som behövs för nämndens verksamhet och som inte är av principiell betydelse)

Kultur- och kompetensnämnden

Av nämndens delegationsordning framgår att fyra beslutstyper har delegerats till ordförande. Dessa beslutstyper är:

- **Förtroendevalda i kultur- och kompetensnämnden** – förtroendevaldas deltagande i samt arvode vid utbildning och andra ersättningsberättigade förrättningar.
- **Förtroendevalda i kultur- och kompetensnämnden** – förtroendevaldas utlandsresor (då nämnden fattat beslut om aktivitet som inbegriper utlandsresa behövs inget separat beslut enligt denna bestämmelse)
- **Brådskande ärenden** – beslut på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.
- **Ekonomi och företräderskap** – firmatecknare inom nämndens verksamhetsområde (befogenhet att företa rättshandlingar, som att attestera och underteckna avtal och andra handlingar som behövs för nämndens verksamhet och som inte är av principiell betydelse)

Företagshälsovårdsnämnden

I företagshälsovårdsnämndens delegationsordning framgår att vice ordförande inträder vid förfall av ordförande. Vidare framgår att firmateckning ska följa Region Gävleborgs övergripande firmatecknings- och avtalsrutiner.

Av nämndens delegationsordning framgår det att två beslutstyper har delegerats till ordförande. Dessa två beslutstyper är:

- **Brådskande ärenden** - beslut på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.
- **Ekonomi och företräderskap** - firmatecknare inom nämndens verksamhetsområde (befogenhet att företa rättshandlingar avgränsas till vad som behövs för nämndens verksamhet och som inte är av principiell betydelse. Avtal får ej binda regionen vid större åtaganden än som ryms inom budgetramen)

Bedömning

I den mån s.k. ordförandebeslut förekommer i nämnderna är dessa i enlighet med kommunallag och regionens regler?

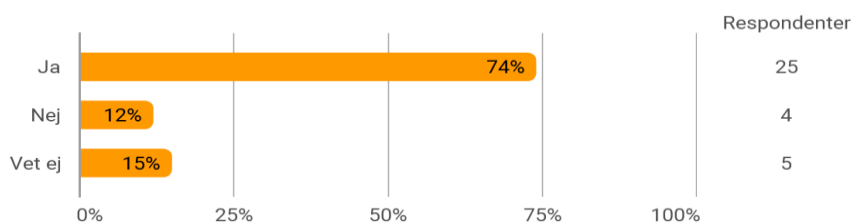
Revisionsfrågan bedöms som uppfylld för regionstyrelsen och till övervägande del uppfyllt för nämnderna.

Vi grundar bedömningen på att ordförandebesluten anges i respektive nämnds delegationsordning. Angiven delegation bedöms inte avvika från 6 kap 39 § KL som anger nämndens möjlighet att uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Vidare noteras att tidsfristen för anmälningsförfarandet endast anges i regionstyrelsens delegationsordning, det vil säga att samtliga beslut ska anmälas till kommande sammanträde. Enligt 6 kap 40 § KL ska sådana beslut som avses i 6 kap 39 § KL anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Vidare noteras att enkätresultatet (diagram 2) anger att 26 procent instämmer i mindre utsträckning eller inte alls om att ordförandebeslut anmäls på ett tydligt sätt.

Efterlevnad av återrapporteringsrutiner

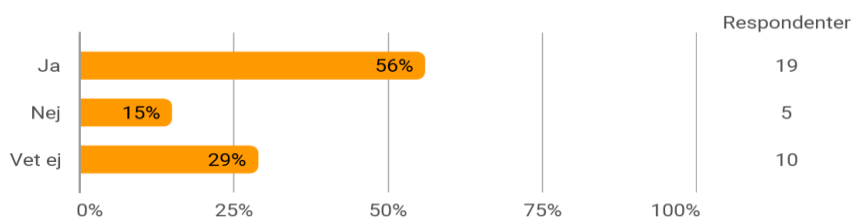
Iakttagelser

Diagram 3: Beslut fattade på delegation anmäls till nämnden på ett tydligt sätt.

Enkätresultatet (diagram 3) visar att 74 procent av respondenterna anser att delegation anmäls på ett tydligt sätt.

Diagram 4: Nämnden kontrollerar att delegationsordningen efterföljs.

Av enkätresultatet (diagram 4) framgår att 56 procent av respondenterna upplever att delegationsordningar kontrolleras gällande efterlevnad. 44 procent uppger att ingen kontroll av efterlevnad görs eller att respondenten inte har kännedom om någon kontroll av efterlevnad görs.

Inom ramen för granskningen har stickprov avseende efterlevnaden av återrapporteringsrutiner genomförts. Ett selektivt urval av beslut fattade på delegation har gjorts för regionstyrelsen samt för respektive nämnd utifrån protokoll. Stickprovet syftar till att verifiera huruvida återrapporteringsrutinerna är kända och efterlevs. Vi har begärt ut besluten i sin helhet och kontrollerat dessa mot regionstyrelsens rutin (regionstyrelsens rutin har varit utgångspunkten för samtliga stickprov då övriga nämnder saknar rutiner). Av rutinen framgår bland annat att delegationsbesluten minst ska innehålla:

- Beslutsfattare

- Beslutsdatum
- Hänvisning till vilken punkt i delegationsordningen som beslutet stödjer sig på
- Beslutets innehåll i korthet (vem/vad det berör)

Utöver vad som anges i regionstyrelsens rutin har vi kontrollerat huruvida besluten innehåller diarienummer, om beslutet är anmält till nästkommande sammanträde, om beslutet stämmer mot vad som anges i delegationsordning samt om det anges till vem beslutet ska expedieras.

Regionstyrelsen

Totalt har vi för regionstyrelsen tagit del av 60 delegationsbeslut varav 56 avser diverse bidrag. Samtliga beslut rörande bidrag har fattats av regiondirektören vilket är i enlighet med delegationsordningen där det anges att regiondirektören är delegat för beslut rörande regionala tillväxtmedel. Beslut rörande övriga fyra har fattats av regionstyrelsens ordförande vilket också är i enlighet med delegationsordningen.

I samtliga delegationsbeslut anges utöver beslutsfattare även beslutsdatum och beslutets innehåll i korthet. I samtliga delegationsbeslut går också att utläsa till vem beslutet ska expedieras. Vidare har vi vid avstämning mot sammanträdesprotokoll noterat att 19 av 20 delegationsbeslut som avser diverse bidrag har ej anmälts till nästkommande sammanträde. Diarienummer anges i 59 av de delegationsbeslut vi tagit del av

Utöver ovan sker hänvisning till specifik punkt i regionstyrelsens delegationsordning för två av de delegationsbeslut vi tagit del av. I båda sker hänvisning till punkt 1.5 vilken avser *"ärenden som är så brådskande att styrelsens avgörande inte kan avvaktas"*. Beslut om aktivering av krisledningsnämnd anmälandes till regionstyrelsen 2020-06-16. Krisledningsnämnden aktiverades dock den 16 mars 2020.⁸

Hållbarhetsnämnden

Totalt har vi för hållbarhetsnämnden tagit del av tre delegationsbeslut och fyra delegationsrapporter. I samtliga delegationsbeslut anges beslutsfattare, beslutsdatum samt beslutets innehåll i korthet. Två av besluten har fattats av hållbarhetsnämndens ordförande och ett av besluten har fattats av hållbarhetsdirektören vilket är i enlighet med nämndens delegationsordning.

Vi har noterat att hänvisning till specifik punkt i nämndens delegationsordning ej är möjlig då det i delegationsordningen saknas punkter att hänvisa till. I ett av besluten anges dock *"med stöd av delegationsordning under rubriken färdtjänst och riksfärdtjänst beslutas om följande vidaredelegering"*, vilket kan liknas vid hänvisning till den punkt som beslutet stödjer sig på. Vi har också via sammanträdesprotokoll verifierat att två av besluten är anmälda till nästkommande sammanträde. Det beslut som ej är anmält till nästkommande sammanträde fattades den 18:e mars 2020 och nämndens sammanträde var den 19:e mars 2020, vilket kan förklara varför beslutet anmäldes till mötet därefter.

Utöver ovan anges diarienummer i ett av de beslut vi tagit del av och i två beslut framgår till vem beslutet ska expedieras.

Vidare saknas information om delegationsbeslut i de delegationsrapporter vi tagit del av. Vad som framgår i dessa delegationsrapporter är antalet handlagda ärenden per medlemskommun under en specifik månad. För respektive ärende framgår en paragrafbeskrivning, antalet beviljade, delavslagna och avslagna beslut per paragraf samt om besluten är nya eller förnyade. Vi har via sammanträdesprotokoll verifierat att samtliga delegationsrapporter är anmälda till nästkommande nämndsammanträde.

⁸ Information gavs till regionfullmäktige 2020-04-21

Kultur- och kompetensnämnden

Totalt har vi för kultur- och kompetensnämnden tagit del av tio delegationsbeslut vilka avser diverse beviljade bidrag. I delegationsordningen anges att kultur- och kompetensdirektören är delegat för beslut rörande bidrag men att beslutsrätten kan vidaredelegeras. Beslutsfattare för samtliga av de delegationsbeslut vi tagit del av är avdelningschefen för Kultur Gävleborg. Vi har inom ramen för granskningen ej tagit del av något vidaredelegeringsbeslut från kultur- och kompetensdirektör till avdelningschef för Kultur Gävleborg rörande bidrag.

I samtliga delegationsbeslut anges utöver beslutsfattare även beslutsdatum, beslutets innehåll i korthet, diarienummer samt till vem beslutet ska expedieras. Vi har också via sammanträdesprotokoll verifierat att samtliga beslut är anmälda till nästkommande nämndsammanträde. För att uppfylla samtliga kriterier i regionstyrelsens delegationsordning ska hänvisning till den punkt i delegationsordning som beslutet stödjer sig på anges. I nämndens delegationsordning saknas dock punkter varför hänvisning till specifik punkt ej kan göras i delegationsbeslut. Istället anges i samtliga beslut att de har fattats med stöd av KKN § 47/2015, vilket är nämndens delegationsordning.

Företagshälsovårdsnämnden

Vi har tagit del av ett delegationsbeslut vilket avser företagshälsovårdsnämnden. Beslutet är fattat av nämndens ordförande vilket är i enlighet med delegationsordningen. I beslutet anges utöver beslutsfattare också beslutsdatum, beslutets innehåll i korthet, diarienummer samt till vem beslutet ska expedieras.

Vi har noterat att hänvisning till specifik punkt i nämndens delegationsordning ej är möjlig då det i delegationsordningen saknas punkter att hänvisa till. I det beslut vi tagit del av sker hänvisning till delegationsordning men istället för en specifik punkt hänvisas till skrivning rörande beslut som är så brådskande att nämndens sammanträde inte kan inväntas. Hänvisning i delegationsbeslut kan liknas vid hänvisning till den punkt som beslutet stödjer sig på.

Vi har också via sammanträdesprotokoll verifierat att delegationsbeslutet är anmält till korrekt nämndsammanträde. Beslutet fattades den 21 april 2020 varför det skulle ha anmälts till sammanträdet den 24:e april 2020. Nämndens sammanträde den 24:e april ställdes dock in som följd av Covid-19 varför beslutet istället korrekt anmälde till nämndsammanträdet därefter.

Bedömning

Är återrapporteringsrutinerna kända i organisationen och efterlevs de?

Revisionsfrågan bedöms till övervägande del uppfyllt för regionstyrelsen och nämnderna.

Av regionstyrelsens rutin framgår att ett delegationsbeslut minst ska innehålla beslutsfattare, beslutsdatum, hänvisning till vilken punkt i delegationsordningen som beslutet stödjer sig på samt beslutets innehåll i korthet (vem/vad det berör). Totalt, för styrelsen och samtliga nämnder, har vi tagit del av 74 delegationsbeslut. Vi har också tagit del av fyra delegationsrapporter för hållbarhetsnämnden. I samtliga delegationsbeslut anges beslutsfattare, beslutsdatum samt beslutets innehåll i korthet. I hållbarhetsnämndens, kultur- och kompetensnämndens samt företagshälsovårdsnämndens delegationsordningar saknas punkter varför hänvisning till punkt i delegationsordning för dessa nämnder ej är möjlig. Gällande regionstyrelsen sker hänvisning till punkt i delegationsordning för två av 60 delegationsbeslut.

I de delegationsrapporter vi tagit del av anges antalet handlagda ärenden per medlemskommun under en specifik månad. För respektive ärende framgår en paragrafbeskrivning, antalet beviljade, delavslagna och avslagna beslut per paragraf samt om besluten är nya eller förnyade. I delegationsrapporterna saknas information om beslutsfattare, beslutsdatum, hänvisning till vilken punkt i

delegationsordningen som beslutet stödjer sig på samt beslutets innehåll i korthet (vem/vad det berör).

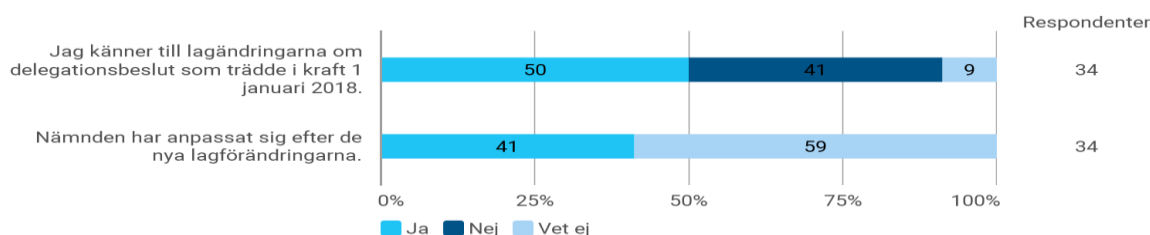
Anpassningar till den nya kommunallagen

Iakttagelser

I enlighet med nya kommunallagen har regionen upprättat en digital anslagstavla. Anslagstavlan anger information om att det finns möjlighet att överklaga beslut i tjugoen dagar från den dagen anslaget publiceras på webben samt hänvisningar till hur överklagan kan ske.

I samband med att den nya lagen trädde i kraft har den tidigare obligatoriska anmälan av beslut fattade med stöd av delegation har tagits bort. Regleringarna i den nya lagen anger att nämnden istället ska besluta om i vilken omfattning anmälan ska genomföras. Detta avser även beslut fattade med stöd av vidaredelegation. Beslut som inte anmäls ska protokollföras, särskilt om beslutet får överklagas genom laglighetsprövning. Kraven på hanteringen påverkas inte av styrmodellen exempelvis om regionen har tillitsbaserad styrning utan hanteringen måste ske inom kommunallagens ramar. Av regionstyrelsens delegationsordning framgår att delegering till presidiet möjliggjorts i enlighet med förändringarna i den nya kommunallagen.

Diagram 5: Anpassningar till lagförändringar.

Enkätresultatet visar att 50 procent av respondenterna har kännedom om lagändringarna gällande delegationsbeslut medan 50 procent inte har kännedom eller vet ej. Vidare framgår att 41 procent uppges ha kännedom om att nämnden gjort anpassningar till de nya lagförändringarna.

Bedömning

Har nämnden anpassat hanteringen av delegationsbeslut till den nya kommunallagen?

Revisionsfrågan bedöms uppfylld till övervägande del för regionstyrelsen och ej uppfylld för nämnderna.

Vi konstaterar efter genomgång av delegationsordningarna att ingen av nämnderna valt att tillämpa de nya möjligheter som lagen anger, det vill säga att vissa delegerade beslut inte behöver anmälas till nämnd.

Endast regionstyrelsen har fattat beslut om hur delegationsbeslut ska anmälas men, som angetts tidigare, är formerna för vidaredelegering inte helt tydligt. Nämnderna har inte fattat beslut om i vilken omfattning anmälan ska ske. Detta gäller även beslut fattade med stöd av vidaredelegation. Vidare framgår att regionstyrelsen har beslutet att delegera beslutanderätt till presidiet. Övriga nämnder har inte tagit ställning i denna fråga.

Av enkätresultatet framgår att det finns en viss osäkerhet om de nya lagförändringarna. Utifrån detta anser vi att regionstyrelsen och nämnderna bör ges information om förändringar utifrån nya kommunallagen (2017:725).

Bedömningar utifrån revisionsfråga

Bedömningar mot revisionsfrågor

Revisionsfråga	Regionstyrelsen	Nämnderna
Är delegationsordningarna ändamålsenliga, anpassade till organisationen och uppfyller de lagens krav?	Till övervägande del uppfylld Vi noterar att delegationsordningarna skiljer sig i omfång och uppdelning. Vissa beslut av förvaltningskaraktär bör enligt vår mening vara enhetliga för styrelsen och nämnderna som beslut om avslag av allmän handling och beslut inom data-skydd. Ett annat exempel på delegationsbeslut som inte återfinns är beslut om anställning av personal.	I begränsad utsträckning uppfylld Utöver vad som anges under bedömningen av revisionsfrågan för regionstyrelsen har vi även utifrån reglementena noterat att vissa nämnder saknar delegerade beslut inom vissa verksamhetsområden. För vissa nämnder saknas även hänvisningar till aktuella lagar.
Är den delegerade beslutsrätten tydligt formulerad i delegationsordningarna?	I begränsad utsträckning uppfylld Besluten som får vidaredelegeras är tydligt angivet men det saknas tydlig dokumentation över vidaredelegationen. Bestämmelserna i kommunallagen avseende vidaredelegation medger heller inte att beslutanderätt vidaredelegeras i flera led, med anledning av detta bör vidaredelegationen förtydligas.	I begränsad utsträckning uppfylld Utöver vad som anges under bedömningen av revisionsfrågan för regionstyrelsen har noterats att tidsfristen för anmälan ej framgår i nämndernas delegationsordningar.
Finns ändamålsenliga regler och rutiner för anmälan av beslut som fattas med stöd av delegation?	Till övervägande del uppfylld Bedömningen grundar sig på att regionstyrelsen har upprättat rutiner för dokumentation, anmälan och utformning av delegationsbeslut. Rutinerna bör dock förtydligas med förhållanden för vidaredelegation.	Ej uppfylld Nämnderna saknar rutiner för anmälan av beslut fattade på delegation.
I den mån s.k. ordförandebeslut förekommer i nämnderna är dessa i enlighet med kommunallag och regionens regler?	Uppfylld Tidsfristen för anmälningsförfarandet anges endast i regionstyrelsens delegationsordning (det vil säga att samtliga beslut ska anmälas till kommande sammanträde). Enligt 6 kap 40 § KL ska sådana beslut som avses i 6 kap 39 § KL anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Vidare noteras att enkätresultatet anger att 26 procent instämmer i mindre utsträckning eller inte alls om att ordförandebeslut anmäls på ett tydligt sätt.	Till övervägande del uppfylld Se bedömningen av revisionsfrågan för regionstyrelsen.

<p>Är återrapporteringsrutinerna kända i organisationen och efterlevs de?</p>	<p>Till övervägande del uppfyllt</p> <p>Totalt, för styrelsen och samtliga nämnder, har vi tagit del av 74 delegationsbeslut. Gällande regionstyrelsen sker hänvisning till punkt i delegationsordning för två av 60 delegationsbeslut.</p>	<p>Till övervägande del uppfyllt</p> <p>I delegationsordningar för hållbarhetsnämnden, kultur- och kompetensnämnden samt företagshälsovårdsnämnden saknas punkter varför hänvisning till punkt i delegationsordning för dessa nämnder ej är möjlig. I delegationsrapporterna saknas information om besluten.</p>
<p>Har nämnden anpassat hanteringen av delegationsbeslut till den nya kommunallagen?</p>	<p>Till övervägande del uppfyllt</p> <p>Regionstyrelsen har fattat beslut om hur delegationsbeslut ska anmälas men formerna för vidaredelegering är inte helt tydligt. Regionstyrelsen har beslutat att delegera beslut till presidiet.</p>	<p>Ej uppfyllt</p> <p>Nämnderna har inte fattat beslut om i vilken omfattning anmälan av delegationsbeslut ska ske. Detta gäller även beslut fattade med stöd av vidaredelegation.</p>

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till regionstyrelsen och nämnderna:

- Säkerställ en tillräcklig intern kontroll gällande delegationshanteringen, exempelvis genom att inkludera uppföljning i internkontrollplanen eller att genomföra regelbundna stickprov i samband med nämndernas sammanträden.
- Säkerställ att tillräcklig information ges om lagförändringar utifrån den nya kommunallagen.

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Säkerställ en regionövergripande enhetlig struktur för delegationsordningar och övergripande rutiner.
- Besluta om tidsfristen och formerna för anmälan av vidaredelegation. Regionstyrelsen bör även säkerställa att vidaredelegationen följer samma struktur som delegationsordningen och att det finns tillgänglig digitalt (exempelvis som bilaga).

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till nämnderna:

- Genomför en översyn av delegationsordningar för att säkerställa att samtliga delegationsbeslut är inkluderade inom respektive nämnds ansvarsområde och att hänvisningar sker till befintlig lagstiftning.
- Besluta om tidsfristen och formerna för anmälan av delegationsbeslut.
- Upprätta rutiner för dokumentation, utformning och anmälan av delegationsbeslut.
- Säkerställ en enhetlig struktur för utformningen av delegationsordningar.

2020-11-24

Karin Magnusson

Kim Ivarsson

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av [Region Gävleborg] enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den [2020-05-07]. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.